

Handläggare
Hedenskog, Tove

Datum
2016-11-07
Rev 2016-12-08

Diarienummer
GSN-2016-2810

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Villkor om medföljande ledsagare

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämndens föreslår besluta

att tillstånd till ensamåkning på grund av utåtagerande beteende alltid skall förenas med villkor om medföljande ledsagare med stöd av 9 § lag (1997:736) om färdtjänst, samt

att tillstånden skall förenas med särskild placering i fordonets baksäte på platsen bakom passagerarsätet med stöd av 9 § lag (1997:736) om färdtjänst.

Sammanfattning

Färdtjänstillstånd med ensamåkning på grund av utåtagerande beteende bör förenas med villkor om medföljande ledsagare samt att resenären placeras på plats i fordonet så långt från chauffören som möjligt.

I ett flertal kammarrättsdomar har kammarrätten slagit fast att rätt till ensamåkning föreligger om ensamåkning är en förutsättning för att den enskilde ska kunna utnyttja sitt tillstånd till färdtjänst. Tillstånd till ensamåkning beviljas således enbart om den enskilde saknar möjlighet att resa tillsammans med andra. Tillstånden kan förenas med villkor om medföljande ledsagare då det finns risk att resenären utgör en risk för sig själv och/eller andra.

Med hänsyn tagen till chaufförens säkerhet och arbetsmiljö i övrigt görs bedömningen att ett tillstånd till ensamåkning på grund av utåtagerande beteende alltid skall förenas med villkor om medföljande ledsagare samt särskild placering i fordonets baksäte på platsen bakom passagerarsätet.

Ärendet

Tillstånd till ensamåkning kan beviljas den som har ett utåtagerande beteende. För att en resenär skall beviljas ensamåkning på grund av utåtagerande beteende krävs att beteendet är väl dokumenterat i läkarutlåtande. Det krävs också att det tydligt framgår hur detta yttrar sig samt vilka konsekvenser det kan få för resenären själv och eventuella medpassagerare. Tillstånd till ensamåkning beviljas endast i de fall där det kan anses vara visat att ensamåkning är en förutsättning för att resenären skall kunna utnyttja sitt färdtjänstillstånd.

En resenär med utåtagerande beteende som bedömts utgöra en risk för andra eller sig själv och därför beviljats tillstånd till ensamåkning utgör även en risk för chauffören. Det har vid ett flertal tillfällen kommit in rapporter till enheten för särskild kollektivtrafik där chauffören känt sig hotad eller på annat sätt upplevt obehag i samband med aggressiva färdtjänstresenärer.

Personer som har ett väldokumenterat aggressivt beteende vilket bedömts innebära hinder för resa tillsammans med andra bör med hänsyn till trafiksäkerheten och chaufförens säkerhet endast få möjlighet att företa en färdtjänstresa tillsammans med medföljande ledsagare. De bör även sitta så långt från chauffören som möjligt under resan. Tillstånden bör därför förenas med villkor om medföljande ledsagare samt särskild placering i fordonets baksäte på platsen bakom passagerarsätet.

Gällande lag och rättstillämpning

Av 9 § lag (1997:736) om färdtjänst framgår att tillstånd till färdtjänst i skälig omfattning får förenas med föreskrifter om vilket färd sätt som får användas, inom vilket område resor får göras och hur många resor tillståndet omfattar. Om det finns särskilda skäl får tillståndet även i övrigt förenas med villkor.

Av förvaltningsrättens domar (mål nr 15727-10, 5338-11 E, 7925-14) framkommer att det ska vara visat att resenären klarar att resa på egen hand på ett trafiksäkert sätt. I de fall där ett tillsynsansvar riskerar att läggas på chauffören alternativt att resenären kan utgöra en fara för sig själv och andra meddelas tillstånd till ledsagare med villkor att dennes närvaro under resan är en förutsättning för att resan ska genomföras.

Bedömning

Resan med färdtjänst innebär även vid tillstånd om ensamåkning att resan genomförs tillsammans med annan, nämligen chauffören. Då en resenär inte kan resa tillsammans med andra passagerare på grund av ett utåtagerande beteende kan denne rimligtvis inte heller åka ensam med chauffören, utan att riskera dennes säkerhet. Då det vid ett flertal tillfällen uppstår situationer där chauffören känt sig hotad av aggressiva resenärer görs bedömningen att tillstånd till ensamåkning på grund av utåtagerande beteende alltid skall förenas med villkor om medföljande ledsagare samt särskild placering i baksätet bakom passagerarsätet.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Josefine Åhrman
Enhetschef särskild kollektivtrafik